

172-221

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Szerda
1923 augusztus hó 1.

Felelős szerkesztő: Dr. Hegedüs Loránt.
Szerkesztőség: Plac-utca 34. szám.
Telefon: 10-20, éjjel: 18. Kiadóhiva-
tal: Plac-utca 49. Telefon: 18. szám.

ÁRA:
100
KORONA

Kiadó: Hegedüs és Sándor Irodalmi
és nyomdai részvénytársaság.
Az előfizetés ára: havonta 2000 ko-
rona, külföldre 4000 korona.

Debreczen,
évf. 172. szám.

Segíteni kell!

A korona esése nyomán bekövetkezett gazdasági zűrzavar természetesen a fix fizetések-ből élő osztályokra nehezedik leginkább. Felborította ugyan ez a közgazdasági vihar a vállalkozó és a kereskedő számításait is, de ezeknek mégis módjukban áll legalább részben rekompenzálniuk veszteségeiket, át tudják háritani a szenvedett károk egy részét másokra. A készpénzért dogozóknak azonban kétségessé vált holnapjuk biztosítására csupán egy eszközük van: ismét lejjebb szorítani ugye-szólván a mélységekbe nyomott életstandardjukat. Így érhető, ha az elkéseregés ezekből az osztályokból tör elő lehangosabb jaijal.

A kormány a készpénzért dolgozók egy részének, a köztisztviselőknek panaszát meghallgatta, mikor a koronát 7 szantimmal jegyezték Zürichben és segítéjükre sietett. Miután a korona közben felénél többet veszített értékéből, a köztisztviselők újabb és kiáltóbb panasszal és újabb követelésekkel állottak elő s már ezeket a követeléseket is teljesíti a holnapután megjelenő kormányrendelet. Szóval: a kormány meghallgata az elkéseregés panaszát és segítséget adott egy osztálynak, amelyre az államnak szüksége van. Megmentette — kötelességszerűen.

A kötelességteljesítésnek azonban itt még nincsen határa. A magántisztviselők és a munkások egy küldöttségét ma hallgatta meg a miniszterelnök és ha ez a panasz nem is volt olyan hangos, mint tegnap a köztisztviselőké, az elkéseregésnek nem kisebb mélységeiből fakadt. A magántisztviselő s a munkás nyomora ma már nagyobb, mint a köztisztviselőké volt a legutolsó rendezés előtt és nehéz volna bizonyítani, hogy az államnak önmaga fenntartására kevesebb szüksége lenne a magántisztviselőkre és a munkásokra mint a köztisztviselőkre. A kormány nem állhat meg féltuton és nem várhatja el, hogy ez a két szentencsétlen osztály a maga életstandardjának ismételt leszorításával próbáljon menekülni az éhhalál elől. Indexrendszer, aranyparitás, vagy buzaparitás, — nem mondjuk melyik, — de kell valamilyen fix mentőv, ami fentartsa az árban ezeket is. A kormánynak be kell avatkoznia és segíteni mindenütt, ahol segítségre van szükség és mindenkinek, akinek segítségére van szüksége. A segítés kötelesség és a kötelességteljesítésben fél-munkát végezni nem szabad.

A kormány aggályai az indexrendszerrel szemben A szakszervezeti tanács a miniszterelnöknél

Budapesti tudósítónk jelenti: A Magyarországi Szakszervezeti Tanács küldöttsége ma délelőtt fél 12 órakor megjelent a parlamentben, hogy ányujtsa a miniszterelnöknek a béregezető hivatalok felállításáról és az indexszámszámrendszer bevezetését kérő memorandumát.

A küldöttséget Peyer Károly vezeti, tagjai a Szakszervezeti Tanács különböző szervezeteinek kiküldöttei, mint Sávoly János, Csapó Sámuel, Gyúrey Rudolf, Knittelhoffer Ferenc, Matos Jenő, Gabnai István, Deutsch Jenő.

A miniszterelnök fél 12 órára tűzte ki a küldöttség fogadását, közben azonban a nemzetgyűlésen erős házszabályvita indult meg, amelyen a miniszterelnök is résztvevett és így a küldöttség fogadást későbbre marad. A miniszterelnök fél 1-kor kijött az ülésteremből és a fogadóteremben fogadta a küldöttséget, amelynek nevében Peyer Károly rövid beszéd kíséretében átadta a memorandumot.

Rámutatott arra a rettenetes nyomorra, amelyben a munkásosztály él és felhívta a miniszterelnök figyelmét arra, hogy amennyiben a kormány nem fog törekedni arra, hogy a fixfizetésű hivatalnokok és munkások életszínvonalát emelje, úgy be fog következni a kíván-dorlás, amely a magyar ipar lennállását veszélyezteti. — A kormány nem nézheti tétlenül — ugymond a — fixfizetésű tisztviselők és munkások nagy nyomorúságát, hanem törvényes eszközökkel bele kell avatkoznia a mai állapotokba.

Bethlen István gróf miniszterelnök átvette az emlékiratot és kijelentette, hogy elismeri, milyen végtelenül nehéz időköt élnek a munkások és ezeknek a nehézségeknek elhárítására a kormány is hajlandó közreműködni és igyekszik, hogy ezeken a válságos időkön minél előbb kereszttűlissunk.

Az indexrendszerrel szemben azonban aggályai vannak.

mert attól lehet tartani, hogy az indexrendszer alkalmazásával még gyorsabban érnék el a pénz teljes leromlásához, mint anélkül. Erre vonatkozólag külföldi példákra hivatkozott. Kijelentette továbbá, hogy a kormány mindig rendelkezésére áll a szakszervezeteknek és hajlandó közreműködni teljes pártatlansággal abban, hogy a mindenkori differenciák kiegyenlítődjének.

Sajnálataát fejezte ki azon, hogy a béregezető hivatalokról szóló javaslatot az indemnitási vita miatt nem lehet őszelőtt letárgyalni, így akormánynak törvényes alapja nincsen arra, hogy a bérek alakulásába befolyon. Nincsen más módja tehát a beavatkozásra, mint az, hogy

elvéallja a közvetítő szerepet

és reméli, hogy a kormánynak ez a tevékenysége meghozza a kívánt eredményt.

Szavait azzal fejezte be, hogy mindenkor arra fog törekedni, hogy a nehéz, válságos idő, amit csak átmenetinek tart, mielőbb elmondjon és kéri, hogy ezalatt a munkásság vezetői, valamint a munkásság őrizze meg nyugalmaikat.

Walko Lajos kereskedelemügyi miniszter, aki szintén jelen volt a küldöttség fogadtatásánál, szöloott ezután. Kijelentette, hogy a maga részéről bármikor hajlandó a munkásság rendelkezésére állani. Figyelemmel kíséri azokat a tárgyalásokat, a melyek a korona mindenkori esése alkalmával a munkások és a munkaadók között felmerülnek.

Peyer Károly reflektált a miniszterelnök és a kereskedelemügyi miniszter szavaira. A szakszervezetek vezetői — ugymond

Szakács Andor sürgeti a kisananttal való kibékülést Nagy viták az elnökkel a zárszó jogáról

Budapest, július 31. A nemzetgyűlés mai ülésén Strausz István személyes kérdésben történt felszólalása után Scitovszky Béla elnök bejelentette, hogy az indemnitás vitája befejeződött s hogy

a zárszó joga

megilletti azokat a képviselőket, akik határozati javaslatot nyújtottak be.

Elsőnek Baross János szólalt fel, majd Gaál Gaszton, akit az elnök figyelemre emelt, hogy nem léphet túl felszólalásában a javaslat kereteit.

Gaál Gaszton erre leül és azonnal szölo kér a házszabályhoz, kijelenti, hogy bár lehet olyan elnöki felfogás, mely az eddigi gyakorlattal szembebe helyezkedik ezt az elnök egyéni felfogásának tartja, amely a Ház történetében nem nyer fedezetet.

Scitovszky Béla elnök fentartja felfogását s azzal indokolja meg, hogy a sürgösségnél még csak kérni sem lehet a tárgytól való eltérést. A házszabályok szelleméből is következteti ezt.

Gaál Gaszton szerint az a felfogás lehetetlené temé, hogy a javaslat-hoz még egyszer hozzászólhasson bármely képviselő.

Szakács Andor úgy érvel, hogy sérelem esnék, ha nem terjeszkedhetne ki a határozati javaslatokra. Ő

— teljesen átérzik a nehéz gazdasági helyzetet és csak az ő működésüknek köszönhető, hogy az iparban még mindig nincsen anarchia. Ha a szakszervezetek nem volnának, akkor a gyárak átalakulhatnak hadszínterré, az ipari termelés megszűnne, e helyett küzdelem és harc volna. Gondolja meg a kormány, mennyit kell dolgozni egy munkásnak, amíg egy kilogram zsír között, aminek 10000 korona ma az ára, amikor az órabérek 3—400 korona között változnak. Hány munkás van, aki egy napi munkájából nem tud egy kilogram húst megszerezni. Ha a mai állapotot összehasonlítjuk a békebeli állapottal, kitaláljuk, hogy milyen mélyre süllyedt a munkásság életstandardja és milyen nagy a nyomora.

Bethlen István gróf miniszterelnök újra beszélt. Adatokat kért a munkásság helyzetéről. Hangoztatta, hogy jóakaróan kívánja kezelni az ügyet s kérte, hogy ha a munkásságnak a munkaadókkal baja van, forduljanak hozzá.

A szakszervezeti tanács vezetőitől vett értsülés szerint a küldöttség tagjai nincsenek megelégedve a kormány válaszával, mert a kormány teljesen visszautasította az indexrendszer behozatalát. Most már a munkásság módot fog keresni arra, hogy a munkaadókat álláspontjuk megváltoztatására kényszerítse.

az általános választófog törvénybeiktatását indítványozta és külpolitikai kérdésekről beszélt, a miniszterelnök szerint tévesen. A zárszó jogán akarta erre a kijelentésre megadni a feleletet. Lehetetlenség, hogy kormánynyilatkozatokra ne lehessen válaszolni.

Az elnök kijelenti, hogy a házszabályok megadják ugyan a jogot, hogy bármely képviselő felszólaljon, de ennek az a célja, hogy a javaslatok indokait feithessék ki a képviselők. Szilágyi Lajos: A miniszterelnök beszéde jóformán egészen vita volt Gaál Gasztonnal. Hogy reflektáljon erre Gaál Gaszton, ha az elnök csak a javaslatokhoz enged szölo. Ha ezt előre tudják, az ellenzék azonos szövegű határozati javaslatokat fogalmazott volna minden kérdésre. Gaál Gaszton beszéde óta egyéb is történt az országban. Már azzal is súlyos sérelem ért bennünket, hogy a szakbizottságok nem is látják a törvényjavaslatot. A kormány ügyveletes miniszterek után szöloanul figyele a vitát és a vita bezárása után küldött nyomdába két új szakaszt, amelyeket még be akarnak venni az indemnitásba. Nem élnek vissza azzal, hogy az elnök megváltoztatja a véleményét.

Farkas Tibor javasolja, hogy a Ház hozzon határozatot, amely megengedi

a tágabb felszólalást.

Szaitovszky Béla elnök: A nemzetgyűlésnek nem áll módjában erről a kérdéssel határozni.

Szilágyi Lajos: Vessük fel a bizalmi kérdést!

Egy precedens

Az elnök ismertet egy precedenst a régi képviselőházi naplóból.

Pikler Emil: Nem kell a munkapárti szellem!

Farkas István azt fejteti, hogy ez a precedens nem fedi a mostani helyzetet.

Gaál Gaszton: Régebben az indeminálás csak felhatalmazást adott, ma azonban az indeminálási javaslatban minden benne van és ha ezébe jut valakinek, még a román uniót is beleteheti.

Óstör József: Két új szakasz készült az indemináláshoz és ez megdönt minden gyakorlatot.

Szilágyi Lajos: Ez puccs!

Szaitovszky Béla elnök: Az új szakaszok még nincsenek beterjesztve. A házszabályok értelmében a képviselőket a zárszó joga csak a beterjesztett határozati javaslatokhoz illeti meg.

Friedrich István: Így nem tárgyalunk tovább!

Az elnök kéri, hogy az eddigi gyakorlatot kövessék most is.

Gaál Gaszton: A zárszó jogán ki lehet terjeszkedni a vita egész anyagára. Az elnök felfogása még nem házszabály. Az elnök is tévedhet. Döntőbíró csak a Ház többsége lehet.

Az elnök: Megmaradok a magam álláspontja mellett. Ha minden vitás kérdésben a Ház többsége döntene, ez megfosztaná a kisebbséget jogától.

Szakács Andor: A nemzetgyűlés az elnök új házszabálymagyarozatát sohasem tette magáévá. A kormány tagjai megtették észrevételeiket az ellenzék kifogásaival szemben, míg az ellenzék el akarta ítni attól a jogától, hogy ezeket megtegyék észrevételeiket. Fel kell világosítani az országot, hogy itt az alkotmányosságával frívól játek folyik.

Maid a cimhez

Propper Sándor: Az elnök ur által előhozott precedens stabil gazdasági viszonyok mellett történt. Most a vita kezdetén 7 szantimon állott a korona s ma 3-an áll. Ha precedensről van szó a címmel hozzászólhatnak a vitában résztvevő képviselők azokhoz a kérdésekhez, amelyeket előbb megőztek. Kéri az elnököt, változtassa meg álláspontját.

Szabó Sándor kormánypárti. Lehetetlen, hogy a zárszó jogán újra felmelegítsék a már egyszer letárgyalt kérdéseket. Meg vagyok győződve, hogy az ellenzék nem is kívánja ezt.

Létay Ernő: Akit a házszabályok értelmében a zárszó joga megillet, szólásszabadságában korlátozni nem lehet.

Ami Örify szerint „feleselési jog”

Örify Imre: Propper felszólalására kívánok reflektálni. — ugymond — aki azt kívánja, hogy a miniszteri beszédekkel kapcsolatban a zárszó jogán felszólaló képviselőknek feleselési joguk legyen. Erre viharos felháborodás tör ki az egész ellenzéken. A képviselők magukból kikelve kiáltják feléje: — Ez alkotmányos jogunk!

Szilágyi Imre: Rendre! Felháborító! Az elnök folyton csenget, a zaj az ellenzéken csak fokozódik. A felkiáltások egész özöne zudul Örify felé a baloldaltól és a szociáldemokraták felől.

— Üljön le!
— Alkotmányos jogról van szó! Esztergályos János: Nem a szoy-jetházban beszél!

Reisinger Ferenc: Vonja vissza a kijelentését!

Egy hang a kormánypárton Reisinger felé: Ne ordítson!

Reisinger Ferenc: Mi csak kötelességünket teljesítjük!

Klárk Ferenc: Üljön le és hallgasson!

Az izgalom csak nagynehezen csillapul le és ezután Örify folytatja felszólalását. A „feleselés” szónak nem az az értelme, amit az ellenzék ennek a szónak tulajdonít.

Friedrich István: A pénzügyminiszter exozéját csak tegnapielőtt mondotta el. Mikor szóljon a képviselő hozzá, hogy ha a zárszó jogán nem lehet az egész anyaggal foglalkozni?

A kormány és a parlamentarizmus szelleme

Haller István: Ha az elnökség ragaszkodik a házszabályokhoz, akkor a kormány ragaszkodik a parlamentarizmus szelleméhez, amely azt kívánja, hogy a vita elején mondják el exozéjukat. A kormány tudatosan azért jött a vita végén, hogy ne lehessen azután azt kritizálni.

Bethlen István miniszterelnök: Az exozé vita előtti elmondása sehol sem volt szokásban.

Klárk Ferenc: Azelőtt volt költségvetés!

Bethlen István miniszterelnök: A képviselő ur összetéveszti az indeminálást a költségvetéssel. Nem egyeztethető össze a parlamenti szellemmel, hogy egy egyszerű indeminálás felett másfél hónapig vitakozzanak.

Felkiáltások az ellenzéken: Egyszerű? Egyszerű?

Bethlen: A parlamenti szellem tekintetében nem fogadók el kitanitást, mert amit az ellenzék tesz, az ellenzék a parlamenti szellemmel.

Haller István: A miniszterelnöknek

„Tárgyalni kell a kisanattal!”

Szakács Andor: A miniszterelnök azt a mondást imputálta neki, hogy azé legyen a föld, aki megműveli. Felolvassa beszédének idevonatkozó részét; nem mondta azt, hogy azé legyen a föld, aki megműveli. Abban a tekintetben, hogy a nagybirtokosok nagyrésze hazaárulással szerezte birtokait, a köztudatra, a történelemre hivatkozik.

Daruváry külügyminiszter azt mondotta róla, amikor a kisanattal való tárgyalást sürgette, hogy ez eltevelyedés. Hiszen maga a miniszterelnök is azt mondta, hogy

tárgyalni kell a kisanattal.

Sürgeti a miniszterelnököt, hogy a saját programját hajtsa végre. A külügyminiszter azt is mondta, hogy szülő a belügyeinkbe való beleszólást akarja megengedni. Bizonyos, hogy ha egy olyan kormányzati szellemet, mint a mostani, amely hogy egyebet ne említsék, költségvetés nélkül kormányoz, a választóijogot erőszakkal elveszi, internálási táborot tart fenn, felcserélhetünk olyan kormányzati szellemmel, amely a közszabadságokat és az alkotmányt helyreállítja, ennek ellenében még visszakapunk valamely elszakított részt is, nem akad magyar ember, aki ebbe bele ne menjen. A kormány kijelentette, hogy a kisanattal akarja a megértést. Ismerjék meg a kisanattal feltételeit, azután döntsön az ország, hogy ezek a feltételek elfogadhatók-e vagy sem.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy lehetőleg maradjon a határozati javaslatának keretein belül.

Szakács Andor: A benyújtott határozati javaslat arról szól, hogy a kormány az általános, titkos, egyenlő választóijogot haladéktalanul terjeszse a nemzetgyűlés elé, annak megalkotása után már az öszszel az új választóijog alapján hívjon össze új nemzetgyűlést, amely hivátva van az öszszes függő kérdéseket a nemzet igazi akaratóból elintézni. Eppen azért adta be ezt a határozati javaslatát, hogy a nemzetnek módja legyen olyan új nemzetgyűlést teremteni, amely az egész nemzeti akaratot képviseli. Jöjjön egy új, egy szabadon választott, többségi, szuverén nemzetgyűlés, itélien a nemzet eleve nek és holtak fölött és állapítsa meg az ország jövőndő teendőit. Ennek az új nemzetgyűlésnek kell megállapítania

az ideiglenes államfő hivatali idejét

is, mert az egész világon nincsen törvényhozás, amely ilyen fontos ügyben akaratát nyilvánítani ne merje. A legnagyobb tisztelettel és lojalitással jelenti ki, hogy az ideiglenes államfő hatáskörét érinteni nem akarja, nem akarja ezt az állást köztársasági elnöki állássá fejleszteni, de viszont a hivatali idő megállapítása

igaza volna, ha az indeminálást megelőzőleg költségvetést nyújtott volna be. Ez azonban nem egyszerű indeminálás, hanem egész csomó javaslat konglomerátuma.

Bethlen miniszterelnök: Azért nem jutunk el a költségvetés és más törvényjavaslatok tárgyalásához, mert az igen tisztelt ellenzék az indeminálási vitákat elnyújtja.

Az ellenzék a miniszterelnök kijelentését kunyos derültéggel fogadja és zajos felkiáltásokkal válaszol rá: — Neveltséges! Hallatlan!

Rupert Rezső: Az elnök ur hozzá nem méltó magyarázattal igyekszik érvényt szerezni felfogásának. Reméljük az elnök urtól, hogy be fogja látni tévedését és a házszabályok alkalmazása terén követendő eljárást a tárgyalások nyugalma érdekében revízió alá veszi.

Végre Szakács Andor beszédével, amelyben elmondja, hogy ugvís csak hat határozati javaslata van, nem érdemes tovább beszélni, befejezik a házszabályvitát és áttérnek az indeminálás tárgyalására.

nélkül — legyen ez öt vagy tíz esztendő — lényegében nem egyéb, mint választott királyság, mert az államfő méltóságát haláláig gyakorolhatja.

A kormány, felhasználva az előző nemzetgyűlés utolsó napjainak zavarait, az előző választóijogot érvénytelennek jelentette ki, azért, mert érezte, hogy ha az a régi választóijogi törvényszerű rendelet alapján bocsátkozott volna bele a választásokba, kétségtelenül nem kapta volna meg az ország többségét. Gondoskodott tehát olyan választóijogról, amellyel hatalmát fentarthatja, de viszont most a ceglédi példa éppen azt bizonyítja, hogy a szavazók nagymérvű megrostálására és a nyílt választásra azért volt annak idején a kormánynak szüksége, mert

ugyanazok a tényezők, amelyek most Cegléden ellene fordultak, az előző általános választásokon mellette dolgoztak, ugyanezek a különítmények a kormány felől-iei érdekében jártak egyes kerületekben.

A kormány tegye lehetővé, hogy alkotmányos kormányzás fejlődjen itt az országban. Itt van egy magát alkotmányosnak nevező kormány, amely rendeletekkel kormányoz, amely költségvetés és zárszamadás nélkül kormányoz, itt van egy magát alkotmányosnak nevező miniszterelnök, aki a sajtó-kérdésében oda nyilatkozik, hogy amennyiben a hírság a sajtóüggekben tehetetlennek bizonyúna, ugy közigazgatási uton jog beavatkozni. Ilyen körülmények között alkotmányosságról beszélni nem lehet. Hozzák a nemzetet olyan helyzetbe, hogy saját sorsának intézését kezébe vehesse. Ne méltóztassék azt mondani, hogy a titkos választóijog életbeléptetése esetén a szélsőséges demagógia jutna uralomra. A magyar nép sokkal józanabb, mint akik ezt állítják róla.

Nagy Ernő: Aki a néptől fél, az Istentől is fél!

Szakács Andor arról beszél ezután, hogy Európában ma két hatalmi rendszer van. Az egyik, a francia érdekszféra. Középeurópában már kész, megszervezett s hozzá tartoznak a kisanattal hadseregei is. A másik érdekszféra még nincs kialakulva, legjelentősebb tényezője Anglia s kétségtelen támasza az olasz politika. Beszéltek az olasz kezdeményezésre, egy török-bolgár-magyar frontról is, amely a kisanatt-francia hatalom ellen állana össze. Magyarországnak alkalmas időben vagy az egyik, vagy a másik érdekszférához csatlakozni kell. A trianoni béke a Párisba vezető utat jelezte olyannak, melyen Magyarországnak boldogulása érdekében haladnia kell. Magyarország azonban várja a két rendszer valamelyikének megerősödését s eközben lehanyatlik örvénybe sülyed.

Azonnal kellene keresni a kisanattal a költségvetést

Most, amikor a kisanatt külügyminiszterei épen a magyar kérdéssről tárgyalnak, arra kéri őket, hogy miután vannak Magyarországon férfiak akik minden érzékenységet félretéve kívánják velük a megegyezést, gondolják meg és tegyék ezt lehetővé azzal, hogy a Millerand-féle kísérő-jegyzék értelmében területi és gazdasági téren engedményeket tészenek. Ha nem jutnának erre a belátásra, noha az angol miniszterelnök is erre figyelmeztette őket, ha a lojalis megegyezést nem tennék lehetővé, akkor itt benn nincsen meg a lehetősége egy olyan politikának, amely a velük való megegyezést sürgeti, akkor azok a kik sürgetik a megegyezést, csaiódottan félrevonulnak és sorra jönnek azok, akik jobb időre várva a másik európai érdekszférához való csatlakozásban látják Magyarorszáig jövőjének biztosítását s nem a kisanattban, amely elvette Magyarorszáig kétharmadát s a megmaradt egyharmadot nem engedi élni, egy európai bonnyodalom esetén pedig majd várnak a leszámolásra. Ha volt idő amikor szükség volt arra, hogy a kisanatt méltányos álláspontra helyezkedjék, ma van. A kérdés csak az, hogy

kik jussanak a kormányra ekkor,

kik vegyék át a feltételeket hogy az ország abba a helyzetbe kerülhessen, hogy azokat a feltételeket elfogadhassa. A mai magyar kormányt nem tartja alkalmasnak ilyen kezdő lépésre. Miután a kormány pénzügyi politikája is a legnagyobb mértékben csődöt mondott, itt az idő, hogy aia át helyét olyan férfiaknak akik ezeket a dolgokat legalább is tárgyalás alá tudják vinni. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Felkiáltások: Bethlen nem pótolható!

Kállay Tamás: Új választást kérrünk!

Felkiáltások a szociáldemokratáknál: Új választást kérünk!

Kállay Tamás: Akkor majd Lepdvaynak tízezer szótöbbsége lesz!

Nagy Ernő: A kormány bukott meg Cegléden! Csutos bukás volt!

Szakács Andor: Az ország érdekében más megoldás nincs, mint hogy koalíciós alapon alakuljon új kormány, ez csinálja meg az általános, titkos választóijogi törvényt s azután osszassa fel a nemzetgyűlést, amely ugvís kevésbé felel meg hivatásának. Kéri határozati javaslatának elfogadását.

Dénes István: Pártja csak akkor fogadja el a földreformtörvényt tárgyalására, ha az 1921. évi XV. törvényeket is megváltoztatják. Meg kellene változtatni a földvagyonváltóság kulcsát is és arányosítani a nagy-és kisbirtokok között s akkor állana elég föld rendelkezésre. Kéri határozati javaslatának elfogadását.

Miután szólásra senki sem jelentkezik, az elnök bezárja az indeminálás vitáját, majd szavazást rendel el, amelyen a Ház az indeminálási javaslatot általánosságban elfogadja s végül az ülést délután négy óráig felfüggeszti.

A délutáni ülésen

a határozati javaslatokról szavaztak. Giesswein Sándor határozati javaslatát a párbaj szigorú megbüntetéséről elvetik.

Baross János javaslatát, hogy a földreform-novellát a nyári szünet előtt tárgyalják, elfogadják.

Szabó József javaslatát a munkobéregyeztető hivatalok felállításáról elvetik.

Nem sürgős a választóijogi reform Cserty József javaslatához, amely az általános titkos választóijogról szól

Bethlen miniszterelnök szól hozzá: Öszszel a nemzetgyűlésnek sürgősebb dolga lesz és nem lesz abban a helyzetben, hogy választói törvényjavaslatot tárgyaljon. A kormány kellő időben be fogja terjeszteni ezt a javaslatot, de a beterjesztés idejét a kormány kívánja megállapítani.

Cserty javaslatát a Ház elveti.

Homonnay Tivadar javaslatai közül azt, amely a hadiévnek a nyugdíjébe való beszámításáról szól, a többség elfogadja. Ugyancsak elfogadja azt is, amelyben a menekült közalkalmazottak lakbérpótlékának visszamenőleg való kiutalását kéri, továbbá amely a hivatalos órák pontos betartásáról és a felekkel való udvarias bánásmódról szól.

Gaál Gaszton a köztisztviselők mel-

INGYEN KAP MINDENKI
 EGY KIS ÜVEG PARFÜMÖT,
 KI LEGALÁBB 3000 KORONÁÉRT BÁRMIT IS VÁSÁROL A
„PARFUMERIE ILONÁ”-BAN
 SZENT ANNA-UTCA 1. SZ. ALATT.

A nagyváradai főrabbit letartóztatták hazafias magyar hitszónoklata miatt

Azoknak a magyar lelkészeknek sorsa érte most utól dr. Kecskeméti Lipót nagyváradai főrabbit, akik a megszállott Erdélyben az államhatalom igazságtalan terrorja, nyílt és titkos erőszakoskodása ellenére is soha nem nyugodva harcolnak a magyar szellem fennmaradásáért, a magyar összetartás megteremtéséért: az *oláh rendőrség egy egyházi beszédéért letartóztatta és hazaárulás címén megindította ellene az eljárást.*

A múlt szombaton történt, hogy dr. Kecskeméti főrabbi szombati prédikációjában kitért arra is, hogy bár igen kevesen, de mégis akadnak, akik magyar zsidó voltukat megtagadják. A főrabbi abból indult ki, hogy a mint a lélek a testtől a halál elválaszthatatlan, épügy kitörölhetetlen tulajdonságuk az erdélyi zsidóknak az, hogy magyarok. *Trianon se tilthatja meg, mert a természet örök törvénye, hogy aki zsidó vallásu magyar-nak született, magyar maradjon. A lelket, a magyar érzést a testtől csak a halál választhatja el.* Trianon és az új román államhatalom megparancsolhatják a magyar zsidóknak, hogy teljesítsék az állam parancsait. Ezt meg is teszik. Ugy a hüség tekintetében, mint egyebekben teljesítik az állampolgári kötelességeket, de az állam magyar nemzetiségű polgárai maradnak, mert *semmiféle földi hatalom nem irhatja ki szíveikből a magyar nemzethez tartozás érzését, a magyar szellem, a magyar nyelv szeretetét. A természet törvényei ellen való, hogy valaki kivetkőzzék abból a magyar érzésből, mely születése óta él benne és ezt a román ál-*

lamhatalomnak sínes joga kívánni.

A főrabbi beszéde végén ismét rátért a *renegátokra* és ezzel fejezte be beszédét, hogy *ezek miatt, akik magyar voltak megtagadják, sújtja az Isten Erdély zsidóságát.*

A templomban az egész istentisztelet alatt jelen volt egy *oláh detektív*, aki dr. Kecskeméti főrabbit azonnal letartóztatta, amint a szószerket elhagyta. A detektív a sziguranciára vitte a főrabbit, ahol a szigurancia vezetője előtt dr. Kecskeméti megismételte beszédét és kifejtette, hogy ő állampolgári kötelességeit semmiben sem sértegette meg, nem buzdította hiveit arra, hogy szálljanak szembe az állam parancsaival, pusztán magyar nemzetiségük és magyar nyelvük megtartására kérte őket. A szigurancia vezetője mindezek ellenére letartóztatta a főrabbit és *hazaárulás címén elrendelte ellene a vizsgálatot.*

A Nagyvárad egész magyar lakossága előtt nagy tiszteletnek és közbecsülésnek örvendő főrabbi letartóztatása természetesen óriási izgalmat váltott ki az egész városban, de különösen a zsidó hitközségben. A hitközség legelőkelőbb tagjaiból álló küldöttség kérte a főrabbi szabadonbocsátását. A szigurancia vezetője azt kötötte ki, hogy *a hitközség legmagasabb és legelőkelőbb tagjai vállaljanak személyi és teljes vagyoni felelősséget, hogy a főrabbi nem vonja ki magát a vizsgálat és a büntetőjogi következmények alól.* Ez meg is történt és hiveinek személyi és vagyoni jótalálása mellett ismét szabadlábra

került dr. Kecskeméti Lipót. A vizsgálat *„hazaárulás miatt”* azonban tovább folyik ellene.

A közalkalmazottak 50 százalékos aranyparitáson fizetése

Budapesti tudósítónk jelenti: A politikai körök diskusziójának tárgyát a *köztisztviselők fizetésének rendezése ügyében kiadott kormányrendelet* dominálja. Erre vonatkozólag Homonnay Ti-vadar, a köztisztviselői mozgalom egyik parlamenti vezetője a következőket mondotta:

— A kormány rendeletében kilitásba helyezett fizetések tényleg megközelítik az általam kért *aranyparitás ötven százalékát*. Épen ezért nem tudom elképzelni, hogy a minisztertanács, amikor ilyen elhatározást lépést tesz, miért nem fogadja el azt a határozati javaslatomat, amellyel elejét akarom venni annak, hogy minden héten minisztertanács foglalkozzék a tisztviselői kérdéssel. Javaslatom elfogadása elejét venné annak is, hogy ez a kérdés állandó izgatásban tartsa a közalkalmazottakat. *Egyetlen megoldás most már csak az lehet, hogy a kormány az ötven százalékos aranyparitást véglegesen elhatározza.* Ezzel valószínűleg a közalkalmazottak is megelégednek, és így minden nyugtalanságnak és egyvetlenlenségnek kiluzzuk a méregfogát. Ebben a pillanatban egyedül fontos körülmény az, hogy a kormány a fizetéseket folyósítsa is.

A honvédség illetményei

— A kormány rendeletet adott ki, a mellyel újból szabályozza a m. kir. honvédség illetményeit. A tényleges szolgálatban álló havidíjasok és altisztek a havidíjon felül július elsejétől kezdve pót díjban részesülnek. Ugyancsak kormányrendelet intézkedik a m. kir. esendőrség, vármőrség, folyamőrség tagjai, valamint az államrendőrség őrszemélyzete illetményeinek újabb szabályozásáról. Mindkét rendeletet a Budapesti Köziöny szerdai száma közli.

TÜKRÖGYÁRTÁS

mindenféle új tükrök készítése, régi tükrök újra öntése
CSAPÓ-UTCA 19. SZ.
Debreczeni Üvegcsiszoló-és Tükrőgyártó.

létfoglalkozásáról szóló javaslatát a miniszterelnök kérésére visszavonja. *Rassay* határozati javaslatát, amely a köztisztviselők fegyelmi ügyeiről és titkos társaságokban való részvételéről szól, a miniszterelnök felszólalása után elvetik.

Alföldy Béának a diáknyomor enyhítéséről szóló javaslatát elfogadják. *Meskó* Zoltánnak a *háborús konjunktúrális vagyon megadóztatásáról* szóló javaslatát elfogadják.

Györki Imrének a *gyülekezési és egyesülési jog szabályozásáról* és a *politikai internáltak szabadon bocsátásáról* szóló javaslatát elvetik.

Nagy Ernő javaslatához, mely az 1918. évi kormány bírvádi elhárás alá helyezését kívánja, *Nagy* Emil igazságügyminiszter szól hozzá: A *vád alá* helyezés nem a kormány, hanem a nemzetgyűlés kötelessége. Ha Nagy Ernő nem tud megbocsátani, tesye meg a lépéseket erre. A javaslatot elvetik.

Szünet után áttérnek

a részletes tárgyalásra.

A címet hozzászólás nélkül elfogadják.

Az 1—2—3—4. szakaszokat hozzászólás nélkül fogadják el.

A 4-ik szakasz után az előadó a már ismeretes új 5-ik szakasz beiktatását kéri.

Felkültások *batról: Pucos! Pucos!* *Pikler* Emil: *Ezzel az országot a boldok házdvd teszik.*

Kállay pénzügyminiszter kéri az 5-ik szakasznak a bizottság elé való utasítását.

Hegymegi Kiss Pál: *Utassítsa a Ház a pénzügyminisztert, hogy az új szakaszt külön javaslat formájában terjessze a Ház elé. Nem lehet az általános tárgyalás nélkül a részletes vita során új szakaszt becsempeszni.* *Farkas* István ugyanilyen értelemmel felszólalása után a vitát holnapra halasztják.

Az ülés vége fél 8 órakor.

— *Megpeticionálják a ceglédi választást?* Budapesti tudósítónk jelenti: Az egységspárton ma azt hangoztatták, hogy a ceglédi képviselőválasztást megpeticionálják azok miatt a plakátok miatt, amelyekkel *Lendvai* István környezete terrorizálta a választókat. Sokan úgy tudják, hogy más okok miatt is meg lehet támadni a mandátumot.

LENGYEL *kelmefestő, vegyil szittó*
CSAPÓ-U. 28. és 25.

Debreczeni újságírók

X.

Karczag Vilmos

A debreczeni egykori Német-, ma már Széchenyi-utca 3-ik számmal jelgyezett házában, ahol most Debreczen sz. kir. város bor- és hústovgyasztási adóhivatala székel, a múlt század nyolcvanas éveiben három szobában szerkesztették a magyar kormányzat debreczeni hivatalos lapját: a Debreczeni Ellenőrt.

A lap felelősszerkesztői székében *Vértessy* Arnold ült, az országos hírvégény- és novella-író, később a Budapesti Közlöny szerkesztője, aki ez idő tájtban írta meg „Ezeregy novella”-jának utolsóit.

A harmadik szobában hátul a munkatársi gárda asztalánál ott serénykedett *fürgé* tollal egy gondór, *borzashaju, cigányképi* fiatal újságíró *jellegzetes, keleties* sasorral, tüneményes gyorsasággal hintve el tolla nyomán a betűbarázdákat.

Debreczeni polgár volt az *édesapja Karczag Vilmosnak*, aki akkor még aligha gondolt arra, hogy a császárváros: Bécs egynehány színházát fogja igazgatni valamikor, mint a magyar színháztrószot vezetőjének. *Beöthy* Lászlónak *osztrák kollégája.* *A Grünwald* József újságíró, később ipar- és kereskedelmi kamarai titkár, valamint *Hamar* László író, hírlapíró ma is élő városi nyugdíjas hivatalnok által alapított, de nem sokáig élő „*Néparád*” (vagy ehez hasonló című) hetilap szerkesztőségében kezdte meg hírlapírói pályafutását Karczag Vilmos. Az akkori „*modern*”-ek nagyot akarásoktól átfűtött kebelével indították ezt a veszületet anyagi *gyöngéségekben* kimúlt lapot, amelynek *címére ma már egykori alapí-*

tója: *Hamar se emlékszik teljes bizonyossággal.*

De azt már tudja, hogy Karczag Vilmos a gyakorlatiasság embere volt, nem afféle ebbeg a korban tucat száma álmódó bohém. Karczag Vilmos csak a munkának élt. Ha nem is kifogástalan eleganciával, de tisztán öltözködött, nem vett részt társai dorbézolásaiban, bár alkalmazkodni tudott azok bohémusaihoz, úgy hogy mindenkinek a jó barátja volt s *nem egyszer szívesen végezte el a koreszmázó kolléga sürgős teendőit* is.

Ennek a pontosságának tulajdonítható a szerkesztőségben tapasztalt nélkülözhetlensége. Nem ismert akadályokat a híryanag megszerzésében s ha valami „*fogósabb*” dolog akadt, általános volt a vélemény:

— *Maid megszerzi Karczag!*

Nem volt olyan rovata az Ellenőrnek, amelyikbe ne írt volna és egyszer csak kezdte kibantani belletrisztikus szárnyait is. Színes riportok, majd tárcsa-novellák, krókik jelentek meg „*Kis vitéz*” álneve alatt a *Debreczeni Ellenőrben*, amely közlemények egyre nagyobb érdeklődést keltek.

Színházi kritikái is feltűnést keltek s a fiatalosan ráiongó lélek egyre nagyobb tért foglalt el Debreczen színházi életében. Akkortájt már oszlopos tagja volt Karczag az Ellenőrnek s a fiatal újságíró tekintélyét csak emelte, hogy ő tudósította az összes budapesti lapokat, jelentékenyen emelve az általánosan szerény fövedelmét. És nem sajnálta ezekbe a tudósításokba fektetni minden pénzét. E sorok írójának apja — ma már nyugdíjas, élete alkonyát élő távirat-tiszt — beszél, hogy bizony sokszor nem lévén elég pénze Karczag Vilmosnak, *néhány órdra adás maradt a távirati*

díjakért. De nem akarta, hogy a tudósítások *késedelmeit szenvedjenek* s a mondott időre kisikerítette az adósság kiegyenlítését, jól tudja, hogy a szegény távirat-tisztviselőnek „*tegyelmít*” akasztanak a nyakába a be nem fizetett „*szószámok*”-ért. (Telefon akkor még nem volt.)

Egyszer azután megírta első egyfelvonásos darabját, amelynek sikerét ott leste a támlásszékek bejárójánál. Ez volt a *legelső jelentősebb írói sikere.* *Valentin* Lajos színiigazgató mutatta be a kis darabot, amelyet az akkor átvagos egyfelvonásos operettkel *többször színtre is hoztak.*

Közben nagy polemikák voltak a legelső ellenzéki politikai hirdető „*Debreczen*” c. lap felelős szerkesztőjével, a kiváló költő *Gáspár* Imrével. A nagyon elfajult hírlapi veszedés egyik humoros epizódjaként kölcsönösen leközltek saját lapjukban az egymás adósságait. (A történelmi hüségnek tartozom azzal, hogy a *Gáspár* Imre hitelzőinek névsora kolumnákra, lapoldatokra terjedt.)

Egyszer a színházban a nézőtérben a két ellenség feledhetlen emlékü botrányt is okozott. A két napilap: a „*Debreczen*” és az „*Ellenőr*” egy-egy másodemeleti páholyt uralt a színházban, egymással szemközt. Felvonásközben az elkezeredett ellenfelek *tellegességre vetemedtek* s egy csöpp hija, hogy az így támadt zaiban — a közönség azt hívén, hogy tűz ütött ki — *pánik nem támadt.* Másnap párbajjal intézték el a „*pézeteltérést*”, a melyben — a sors humoraként — a két lépésnyire nem látó erősen rövidlátó *Gáspár* Imre beadta kardjával az „*első vért*”, egy kis karcocást Karczag Vilmosnak. Ugyanakkor azonban életveszedelemes helyzetbe kerültek a két ellenfél segédei a két megvadult hadakozó u. n. „*seprűvágásai*” miatt. A párbajbüntetést is

itt ülte le a debreczeni törvényszéki fogházban.

Valentin Lajos színiigazgatója alatt került a debreczeni színházhoz a „*Jegszébb*” Szép Heléna: *Kopácsy* Juliska. Olyan szép volt, mint *Heggyessy* Mari, de a termete még szebb. Általános volt a nézet, hogy a milói *Vénusz* alkotója „*ha élt volna*” abban a régi római korban *Kopácsy* Juliska”, ő róla *mintázta volna az* *Imnaron* félkaru műremekét.

De *Kopácsy* Juliskának megvolt a két gyönyörűen ivelt karja is. *Es nem sok idő múlva azzal ölte át a Karczag Vilmos gondórhaju lejt...* *A felesége lett és itt kezdődik a két művészlék csodálatosan emelkedett vonalu karrierje.*

Amerika, Brüsszel, Róma jelzik a *Kopácsy* Juliska primadonna-sikereit. *Igazi világsikereket.* De Karczag Vilmos sem maradt a felesége sikereit mögött. Ő meg megírta a *Csiky* Gergeley színműveire hasonló értékű „*Lemondás*” című szöndes tónusú drámát, amelynek sikere országos hírvég tette a nevét s amely később regényvalakban is megjelent.

Debreczeni történetet írván, Karczag Vilmos további életfolyását nem vizsgáljuk. Elvégezi ezt helyettünk az irodalom — és színiélettörténet.

Ma ő a feldarabolt Ausztria fővárosa színházainak a királya. Akinek azonban nem szűnt meg minden közössége Debreczennel. Másfél évvel ezelőtt Debreczenből felvitette Bécsbe fiának egykori dalkáit: *Barta* Sárát, aki a háboru alatt, mint a debreczeni városi vas-sátrak bérője, kávét és tejet árult a *Degenfeld*-térén. Ez a jó asszony debreczeni polgárlány, a házvezetőnője, aki egyébként, mint egykor a *Karczag*-ú „*gyermek-kerész*”-je *bebarangolta* a művészpárral a fentemlített világ-stációkat. Szy Z.

Vasuti katasztrófa 32 halottal

Cassel, július 31. Ma hajnali 4 óraker nagy szerencsétlenség történt a krienseni vasuti állomáson, ahol a hamburg-müncheneri D. vonat belefutott egy állomáson álló vonatba. Eddig 29 halottat és 43 sebesültet huztak ki a vonat roncsai alól. Az utóbbiak közül 15 állapota nagyon súlyos. A szerencsétlenséget valószínűleg az okozta, hogy a D. vonat mozdonyvezetője nem vette észre, hogy az állomáson a szemafol tilosra volt állva. A sebesülteket Göttingába szállították, ahol a klinikán helyezték el őket.

Cassel, július 31. (Wolff.) A krienseni vasuti szerencsétlenség halottainak száma eddig 32-re emelkedett. Attól félnek, hogy az összeütközés következtében az egyik vonat egymásba toldott 3 kocsijának romjai alatt még további halottak vannak.

Pesszimista felfogás Londonban a belga — francia jegyzékről

London, július 31. Hír szerint az angol kormány a francia és belga jegyzékről való benyomása igen pesszimista. Curzon lord tegnap délután fogadta az olasz, a német és a francia nagy követeket és a belga követet.

London, július 31. A lordok házában Curzon lord külügyminiszter Grey lord kérdésére adott válaszában kijelentette, hogy az angol jegyzékre a francia és belga kormány válaszáat még nem kapta meg, de legközelebb érkező fog a francia és belga követel és átveszi tőlük kormányuk tájékoztató kijelentéseit.

Páris, július 31. Hivatalos helyről szerzett értesülésekből megállapítható, hogy Franciaország és Belgium Londonban átadott jegyzetükben nem csatlakoznak a német jegyzékre adandó angol válaszhoz, vagy legalább is nem teszik magukévá az indítványozott formát.

London, július 31. A külügyminisztériumban elhatározták, hogy a francia és belga választ mindaddig titokban tartják, a míg a minisztertanács meg nem vitatta. Baldwin miniszterelnök a Ruhr-kérdésről és a jóvátetelekről és a csütörtökön nyilatkozik a parlamentben.

Németországot meghívják a népszövetségbe

London, július 31. A lord Curzonnal folytatott egnapi tanácskozáson Della Toretta olasz nagykövet hír szerint Mussolini megbízásából felvette azt az eszmét, hogy Anglia és Olaszország közösen szólítsák fel Németországot a népszövetségbe való belépésre.

A német dollár-kölesön

Berlin, július 31. A kibocsátandó arany kölesönnel kapcsolatban közlik a lapok, hogy a kölesönt nem korlátozzák egy millió dollárra, hanem azt korlátlan összegre szóló jegyzésre bocsátják ki. A legkisebb jegyzés állítólag nem 5 dollár lesz, hanem valószínűleg egy dollár. Az új kölesönt valószínűleg mentesítik a tőzsdei forgalmi adótól.

A fogoly királyfi

Mért lett öngyilkos Vilmos császár fia

A királyfi, aki az ellenség fogságába került, a régi romantikus mesék világába tartozott... S a világháború a mesék romantikája helyett a borzalmak valóságát hozta meg s hét éven át végighúzódó fekete és vörös napokban csak itt-ott csillámlik meg a romantika. Kevés oly romantikus alakja volt a világháborúnak, mint Joachim porosz herceg. Vilmos császár legkisebb fia, aki mint emlékeztetés, a világháború első hónapjaiban shrapnellövést kapott és azután „belső szolgálatot” teljesített. A háborús évek után még egyszer hallottunk Joachimról, mikor hír jött, hogy öngyilkos lett. Mi történt a két esemény között, azt nagyon kevesen tudták és egy amerikai örnagy tollából most megjelent könyvből tudjuk csak meg, hogy a herceg a világháború alatt oly mesébe való karriert futott be, hogy annak érdekessége vetélkedik a romantikus királyfi történetével. A kérdéses könyv Russel amerikai örnagy most megjelent „True Adventures of the Secret Service” igaz történetek a titkos szolgálat. (Igaz történetek a titkos szolgálatból kizakított az a rész, amely Joachim herceggel foglalkozik.)

1917-ben osztották be — írja Russel örnagy — La Rochelle kikötőben, ahol az volt a feladatunk, hogy a francia földre érkező amerikai seregek élelmiszer- és municiópótlását kirakjam, annak továbbszállításáról gondoskodjam. A rakodást főleg német hadifoglyok végezték, akik a városban levő fogolytáborban laktak, körülbelül háromezren. Az amerikai kémszervezet sokkal erősebb volt, mint az európai s mi gondoskodtunk róla, hogy a háromezer fogoly közé amerikai német katonákat vegyítsünk, akik mint szanitécek oszlottak el a németek közé és ismerték azoknak minden titkát, amelyekről jelentést tettek nekem. Ez volt a helyzet 1918. év elején, mikor egy fiatal svájci látszólag gyenge testalkatú svájci tiszt jelent meg nálam, mint a svájci vöröskeresztnek a fogolytáborhoz vezényelt megbízottja. A fiatal tiszt rendkívül szimpatikus benyomást keltett, finom modora azonnal elárulta, hogy a legelőkelőbb körökből származik, angolul, franciául nagyszerűen beszélt. A társaságokban csendes, lebilincselő modora volt s ki hitte volna róla, hogy a rejtett Kaiser fiával állunk szemben. Gyánulatosan teitük meg a legnagyobb koncessziókat neki, nemcsak hogy szabadon érintkezhetett a német foglyokkal, hanem elfogadott azoktól mindennemű megbízást, különösen a városban való bevásárlást, amelyet a svájci tiszt, akit Freytag néven ismertünk, mindenkor teljesített is.

Különösen egy kommissziót intézett sokszor el a német hadifoglyoknak Freytag és ez az adott viszonyok között érthető is volt. Rendkívül sokszor hozott be a táborba tetűport, a melyet a katonák egymás között osztottak ki. Ebben az időben azonban feltűnt, hogy a kikötőben nagyon gyakran fordulnak elő tüzesetek, melyek szempillantás alatt törtek ki és rövid idő alatt a kirakodásra került áruk nagy részét elhamvasztotta. Az amerikai hadsereget lényeges kár érte a gyakori tüzések által s természetesen, hogy azoknak elkövetésével a német hadifoglyokat gyanúsítottuk meg. Szigorú parancsot adtunk ki, hogy hadifoglyoknak nem szabad a kikötő területére gyűftá vinni, de a tüzesetek csak úrra és úrra előfordultak. A szanitécekként beosztott amerikai kőmek semmi jelenteni valót nem találtak, mert a német katonák körében a legkisebb gyanura okot adó momentum sem fordult elő. Csúpan annyit figyeltek meg, hogy Freytag különösen három német fogollyal érintkezik sokat és különösen ezekkel történik meg, hogy időnként elvesztik a bluzukat. A ruhadarabok eltűnése és a tüzesetek kitérése egy időpontra estek. Ezen a jelentéktelenségen elindulva folytattuk a nyomozást, mely hirtelen megszakadt akkor, mikor Joachim-Freytag hirtelen influenzában megbetegedett s kénytelen volt az ágyat őrizni. A nyomon továbbhaladtunk és Freytag betegségét használtuk fel arra, hogy a misztikus esetben a valósgói felderítsük. Freytag ápolónője, Mary kisasszony vállalkozott arra, hogy a kémkedési szerepet vállalja. A beleség tartama alatt az amerikai kisasszony meg-

nyerte Freytag bizalmát és egy szép napon így szólt a beteghez: On tudja, hogy én német származású amerikai nő vagyok és a szívem Németországgé. Ha van valami ügye, amelyet elintézhettek s amellyel Németország ügyét szolgálhatom, boldog lennék.

Freytag törbe ment. Megbizta az ápolónőt, hogy adjon át a szekrényében levő rovarporból a német katonáknak és pedig annak a háromnak, akire nézve gyanu merült fel, hogy szerepük van a tüzek előidézésében. Az ápolónő végigcsinálta a dolgot és a pár heti szünet után ismét előadódott egy tüzeset és ettől a perctől kezdve biztosak voltunk, hogy az amerikai javak elpusztításának hátterében Freytag áll. De hogyan? Mi módon gyűjtik fel a kikötőt és nem egyszer egész hajókat olyan emberek, akiknek minden lépését megfigyeljük? Ezen törtük mindannyian fejünket és Freytag felgyógyulását vártuk, hogy a rejtélyes szert leplezzük.

Freytag felgyógyulása után történt, hogy egy ízben a városból tért vissza, ahol az állítólagos rovarpori vásárolta. Megfigyeltük, hogy a pincébe megy, ahol egy kis kémiai laboratóriumot rendezett be magának. Utána osontunk és órák hosszat figyeltük meg, hogy két különböző kémiai preparátumot kever egybe, körülbelül négy órai kísérletezés után vettük észre, hogy egy preparátummal rongyot ken be s erre egy másik kémiai vegyszert hint, mire hatalmas láng csap fel. A titok meg volt oldva. — Előléptünk, letartóztattuk Freytagot, aki nyugodtan viselkedett. Egy arcizma sem rándult, előkelően, bár leverten, mindent beismer. Az egyik preparátummal három német katona ruháját behintette, ugyanekkor egy kis szívárgó üvegbe tette a másik preparátumot, Midőn a kikötőbe érkeztek a katonák, hanyagul ledobták egy gyulekomy anyagra ruhájukat és dolgozni mentek. A tűz nemsokára bekövetkezett. A többi német katona nem volt beavatva a tervbe, mert három katona elég volt ahhoz, hogy hétről-hétre felgyűtsa a kikötőt.

Vigyenek ki és nyomban löjjenek főbe. Ne teketóriázzanak, uraim. — Ez volt a herceg egyetlen kérése. De hát ki ez a titokzatos ember? Egyikünk sem sejtette. A főbőlvés elmaradt, napról-napra kihallgattam Joachim herceget és unszoltam, hogy valia be kitért. — Ha megmondja ki őn, ugy elkerül a kötéllátsali halált és akkor csak főbőlvetem — mondtam neki, de a herceg hallani sem akart arról, hogy levegő inkognitóját. — Önnek főbe kell lövetni engem s erre mint katona, igényt tartok — felelte önérvetesen. Meglepetésemre Freytag Joachim herceg elfogatása után gy hétre már nagyszerű ajánlatok érkeztek az amerikai kormányhoz, a németek egy csomó magasrangú tisztet ajánlottak fel az amerikai hadvezetőségnek arra az esetre, ha szabadon bocsátják a kémkedő tiszteket. Be kellett látnom, hogy ismeretlen foglyom olyan hatalmas egyéniség, akinek sorsa fölött nem én, hanem sokkal magasabb helyen rendelkeznek. Egy szép napon parancsot kaptam, hogy a nálam jelentkező amerikai tiszteket jogában áll Freytagot megszoktetni. Engedelmeskedtem a parancsok és a csakhamar hozzám érkező tiszt elmondotta, hogy ő maga sem tudja, hogy kicsoda Freytag, de azt a parancsot kapta, hogy szöktesse meg és segítségével jusson be a német vezérkarba. Ez a tiszt és Joachim csakhamar jóbarátságot kötöttek. A szökés pedig csakhamar megtörtént és később az amerikai vezérkarnál tudtam meg, hogy a gyűjtőgató kémem a császár fia volt.

Joachim, a fiatal naiv ember hiszékenységével volt hálás megszoktetőjének, aki magát német embernek adta ki s akivel csakhamar kijutott a német front háta mögé. Ez a tiszt Joachim herceg segítségével be is jutott a német vezérkarba, ahonnan nagyfotosságu tudósításokat küldött az amerikaiaknak.

— ÜZLETI KÖNYVEK mindenteljes magysághán és kivitelben kaphatók a HEGEDŰS ÉS SÁNDOR RT. könyvkereskedésében.

Harding nagybeteg

Hága, jul. 31. Newyorkból jelentik, hogy Harding állapotában ismét rosszabbodás állott be. Az elnök szív működése szabálytalan. Harding vérméregzésben szenved, amit romlott rák élvezésétől kapott.

San Francisco, jul. 31. Harding állapota komoly. Bebizonnyult, hogy az elnöknek tüdőgyulladás van. Kezelő orvosai, számszerint öten, kijelentik, hogy élet-halál kérdéstről van szó, hozzáteszik azonban, hogy a beteg szervezete képessé teszi őt arra, hogy a válságot kiállja. A főorvos kijelentette, hogy ha a beteg az első rohamnak ellent tud állni, ugy kiállja a betegséget.

San Francisco, jul. 31. (Reuter.) Harding elnök a legújabb hírek szerint délután elaludt. — Az orvosok ezt jó jelnek tartják.

HIREK

— Az időjárás. A meteorológiai intézet jelenti: Hazánkban eső nem volt. Az ég tulnyomóan derült. A hőmérséklet tegnapi maximuma Debreczen vidékén volt 30 fokkal, ma reggeli minimum 13 fok ugyanott. Prognózis: Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Helyenként zivatarral.

A debreceni honvédkaszárnya emlékműpélya. E hó folyamán, Ferenc József volt magyar király születésnapján, augusztus 20-án leplezik le a 3-as honvédek haitársi szövetsége, melynek elnöke Guha tábornok, a volt három honvédezed emlékművét a Péterfia-utcai kaszárnya főkapuiának bejárójánál. A falbaillesztett dombormű-émléket (relif) Némethy László kiváló szobrászművészünk készítette a Denke-épületben levő műtermében, míg a relif felírását dr. Kőrössi Kálmán fogalmazta ékes stílusában. Két rohamsisagos katona a főalak, az egyik a jelenlegi katonaság képviselője, a másik pedig a volt 3-asok katonája. A volt honvédkatona eltörtött, csonka kardja jelzi a háborus eredményt. Megverte a kardjával az egész világot, de csonka lett, ha nem is a kard, de Magyarország. A Horthy-baka kardia azonban törtetlen s ez jelképezi a jövőt, a másik kezében pedig babérokoszorút tart volt társa elismeréseként. Némethy László most végzi az utolsó simításokat a szép művészi emléken, mely minden tekintetben méltó eddigi művészi alkotásához.

Tisztviselői létszámcsökkentés a városnál. Az egyik legutóbbi városi közgyűlés tudvalevőleg a tisztviselői létszám redukálását határozta el. E határozat következtében ma hat tisztviselőt bocsátottak el a városból. Az adóhivataltól egyelőre nem bocsátanak el tisztviselőket, minthogy itt a redukációs rendelet végrehajtása az átszervezés befejezetlensége miatt egyelőre keresztülyhethetlen.

— Nyári utmutató megjelent, kapható Hegedűs és Sándor könyvkiadó részvénytársaságnál.

HERCZEG ANNA

NŐI FELÖLTŐK MODELHÁZA

PERENC JÓZSEF-UT 41.,

••••• Dobány-nagyáruda mellett.

Elegáns őszi és téli

NŐIFELÖLTŐK

blousok, ruhák,

nagy választékban

••••• megérkeztek. •••••

Szolid olcsó árak!

— A villamos hetikártyák ára. Megírtuk tegnap, hogy a Helyivasut a menetdíjakat 100 és 150 koronára emelte fel. Felemelték természetesen a hetikártyák árát is. A kedvezményes hetikártya ára napi két utazásra 1300 korona, a nem kedvezményes szintén napi két utazásra szóló heti kártya pedig 1500 koronába kerül augusztus elsejétől kezdve.

— Tóby István táblabíró halála. Tegnap éjszaka életének 60-ik évében meghalt Boross-Tóby István nyugalmazott ítélőtáblai bíró, földbirtokos, a debreceni urifarsadalm szűles körökben ismert és tisztelt tagja. Tóby István hosszú időt töltött az igazságügy szolgálatában, sokáig működött a debreceni törvényszéken mint vizsgálóbíró és számos bonyolult bünygyben vezette kiváló sikerrel a vizsgálatot. A törvényszéktől a debreceni kir. ítélőtábla bírójává nevezték ki, majd nyugalmába vonult és ettől kezdve gazdálkodással töltötte idejét és jelentékeny közgazdasági tevékenységet fejtett ki. Nemesség és rokonszenves egyénisége úgy hivatalában, mint társadalmi téren tiszteletet és becsületet szereztek számára. Hirtelen halála széles körökben keltett őszinte részvétet. Nagy és kiterjedt rokonság, a tasnádi Kardos-Szabó, Zádor-családok gyászolják halálát. Az elhunytat holnap, szerdán délelőtt 11 órakor helyezik örök nyugalomra a Kossuth-utcai temetőben.

— A kedvezményes életmódszer váltásáig. A penzügyminiszter a kedvezményes természetbeni életmódszer ellátás helyett járó készpénzváltás összegét ama igényjogosultak számára, akiknek hatósági lisztjegyre igényük van, 20 ezer koronában, a többi igényjogosultak számára 23 ezer koronában állapította meg.

— Jön: A várat vivő szeretlem.

— Balla Gézárt kémkedéssel vádolják a szerbek. Megírtuk annak idején, hogy a szabadkai rendőrség elfogott egy Balla Géza nevű szecsei származású embert, aki azt állította magáról, hogy részese a demokráta-kori bombamerényletnek. — A szabadkai rendőrség a nyomozást megindította, azonban nemcsak a bombamerényletben való bűnrészesség miatt, hanem mert azzal a szándékkal jött Jugoszláviába, hogy a szerb király esküvőjekor merényletet kövessen el a királyi pár ellen, továbbá kémkedik. Az uralkodóház elleni merénylet tervét egy ízben be is vallotta Balla, más alkalommal tagadta. Azt is állította, hogy összekötötésben volt bizonyos ismert magyarországi egyénekkel. A szabadkai ügyészség az aktákat elküldte a belgrádi igazságügy-miniszteriumnak, ahonnan most jött meg az utasítás, hogy a Budapestben állítólag Balla által elkövetett bombamerénylet ügyét nem tárgyalja a szabadkai törvényszék, ellenben kémkedés miatt megindítják az eljárást.

— A városi díjnokok és szolgák villamos bérletjegyve. A helyi villamosvasutak tarifaemelésével kapcsolatban különös panasz érkezett hozzánk: A tarifaemeléssel kapcsolatban különös panasz érkezett hozzánk: a tarifaemeléssel a városi alkalmazottak legszegényebb rétegét megosztották egy igen fontos kedvezménytől, elvették tőlük a kedvezményes havi bérletjegy váltásának jogát. Akik ezután már nem válthatnak kedvezményes havi bérletjegyvet. — a díjnokok és a szolgák — naponként 2 utazásra szóló heti kártyákat kapnak 400 koronáért.

Felesleges kiemelniük, hogy milyen hátrányt jelent ez a legsóványabul dotált városi alkalmazottaknál. Nem tudjuk, miért ment bele a tanács ilyen antiszociális rendelkezésbe, a mikor az eddigi joggyakorlat és a területi szerződés egyformán jogot adott volna ahhoz, hogy a város háza kis-egzisztenciáinak érdekeit megvédje.

— Ócska tankönyveket legjobb árban vásárolj Aczél antiquáriuma.

Feldheim Imre
POSTÓHÁZ
Kossuth-utca 6.
más aladig a legolcsóbb bevásárlási hely

— Az állomásnál letartóztattak két csalót. A rendőrségnek a pályaudvaron levő kirendeltsége tegnap este Wieser Gyula kisszekeresi kereskedő feljelentésére letartóztatta Grünwald Emil és Krausz Jenő kereskedősegedeket, akik Wiesertől nemrég 200000 koronát csaltak ki. Wieser a vasúti étteremben ismert rá csalóira. A két csalót előlították a rendőrségen, ahol kiderült, hogy a jánki csendőrség is körözi őket csalások miatt. Grünwaldnál nagyszegű pént és külföldi utleveleket találtak.

— Kirabolták a székelyudvarhelyi Ugron-kastélyt. Kolozsvárról jelentik: A székelyudvarhelyi ősrégi Ugron-kastélyt ismeretlen tettesek újszólván teljesen kirabolták. Bezúrták a kastély egyik földszinti ablakát és behatoltak a belső termekbe. Ott feltörték az ezüsttárgy-szekrényt, a miből történelmi értékű ereklyéket raboltak el, aztán a fehérnemű- és ruhakészleteket is alaposan megdézsmálták. Az elrabolt holmik értéke felbecsülhetetlen. A rendőrség megindította a nyomozást. A tetteseket még nem sikerült kézrekeríteni.

— Valorizációs tabellák, a korona zürichi jegyzései 1914-től kezdve, a Kuria ezekre vonatkozó elvi jelentőségű határozataival. Összeállította: dr. Lucy György. Ára 240 kor. és a forgalmi adó. Kapható Hegedüs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében.

— A Hungária hengermalom r.-t. debreceni malma (Homokert, Bánfity utca 2.) július hó 20-tól kezdődőleg kilyánságra felőröli a behozott gabonát vagy kicseréli azonnal elsőrangú őrleményekre. Költséget nem kimegye a malom újból szerelgetett és az igazgatóság a legkényesebb igények kielégítéséért szavatol.

— A Margit-uszodában okleveles uszómester tanít. Tandíj 600 korona.

— Tükörgyártás, üvegcsiszolás, régi tükrök ujjáöntése, Sipkovits Béla, Sziv-utca 14-15. Telefon 356.

— Altmann szücs műhelye nem Piac-utca, hanem Miklós-utca 22.

— Ha reumás használjon iszapot a Margit-fürdőben.

A „Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank” igazgatósága, felügyelő-bizottsága és tisztviselőikara a legbensőbb megilletődéssel tudatja, hogy igazgatósági tagja

Boross-Tóby István
nyug. kir. ítélőtáblai bíró ur folyó hó 30-án rövid szenvedés után elhunyt.
Intézetünk az ő önzetlen és hasznos tevékenységének emlékét kegyelettel fogja megőrizni.
Debreczen, 1923 július hó 31.

Jókai összes munkáit, Pallas Lexikont
és egyéb könyveket jó árban vásárolj
ACZÉL antiquáriuma,
Első Takarékpalota.

Ócska ólmot vesz Hegedüs és Sándor r.t.
Piac-u. 49., második udvarban.

BÉRSZÁNTÁST
vállalunk motorekével.
Érdeklődők forduljanak
KÖZÉPHÁTI BÉRGAZDASÁGHOZ
PÜSPÖKLADÁNYBAN.

KÖZGAZDASÁG

Szilárd irányzat a bankközi forgalomban
A korona-árfolyam Zürichben zárlatkor: 2 és háromnegyed — A buza ára 82.500 koronára emelkedett

Budapest július 31.
A mai bankközi forgalomban délelőtt tartott irányzat érvényesült, amennyiben az érdekeltek tartózkodtak kötésektől az árfolyamok általában a tegnapi zárlat nyívóján mozogtak. Később azonban, a déli órákban az irányzat megszilárdult és a forgalom is nagyobb lendületet vett, úgy, hogy az árfolyamok mind lényegesen emelkedtek.

A szilárd irányzat elsősorban az arbitrázs értékekre terjedt ki, melyeket bécsi ösztönzésre erősen kerestek. Ez szilárdítótan hatott a helyi papirokra is, úgy, hogy végeredményben élénk üzleti tevékenység alakult ki, mely az árfolyamokat mind a tegnapi zárlat fölé emelte. Különösen a favorizált értékekben kötöttek erős üzleteket. Nagy érdeklődés mutatkozott Ganz Villamos, Nova, Hermes, Merkurbank, Olaszbank, Fabank és Kéve iránt, de a többi ipari értékekben is erős üzlet fejlődött ki. Erősen keresték ma az eddig elhanyagolt Gáz-izzót, melyben 30000 koronán felül jöttek létre kétések.

A kosztpéznz prompt 5 és fél-6 százalék, későbbi terminusra nem igen akadt kosztpéznz-üzlet és a kamat bázisa sem alakult ki.

Tájékoztató árfolyamok:

Angol-Magyar Bank	93000
Földhitei	300000 pénz
Hazai	160000-180000
Hermes	88000-100000
Ingatlanbank	185000
Magyar Hitel	485000-510000
Leszámitoló	95000-100000
Lloyd Bank	30000-32000
Magyar-Német Bank	32000-34000
M. Városi Bank	23000-23500
Merkur	33000-35000
Oszttrák Hitei	215000
Pesti Keresked.	970000
Budapest Lipótvárosi	28000
Magyar Államános	137000
Pesti Hazai	2200000-2350000
Első Magyar Bizt.	2400000
Pannónia b.	700000
Borsod-Miskolci	160000 pénz
Borsodi	300000-310000
István téglá	48000
Magy. Ált. Szén	2325000-2435000
Nagybátonyi	240000
Salgó	680000-730000
Athenaeum	205000
Pallas	105000
Rigler	84000
Csáky	64000-70000
Fegyver	950000-1000000
Ganz Vill.	1500000-1650000
Höfher	220000-230000
Kistarscai	77000
Láng	190000
Mérleg	37000-39000
Mág	78000-80000
Magyar Acél	180000-183000
Magyar Mo'or	90000-95000
M. réz Chaud	170000-178000
Ritna	200000-210000
Schick	160000-170000
Bóni	100000-102000
Brassói	400000 pénz
Diana	26000
Egyes. Izzó	500000-515000
I. F. Spodium	270000-280000
Flóra	170000-180000
Póvárosi sör	54000-55000
Goldberger	74000
Gschwindt	240000
H. Mitrágya	380000-400000
Interexim	47000
Karton	29000
Keleti-Gr. Keglevich	21000-22000
Királyautó	19000-20000

Star	27000
Dorogi gummi	40000-41000
Tokaji bor	92000
Dunántúli sertés	80000-90000
Magyar Cukor	3000000 áru
Magyar Ruggyaanta	160000-170000
Magyar Szalámi	40000-41000
Zinner	20000
Mez. Georgia	800000-820000
Mezőh. Cukor	340000-350000
Oceán	38000
Olajipar	150000
Stummer	115000-125000
Alt. fa (Merkur)	17000-17500
Fuornár	44000
Hazai fa	170000-180000
Körösbányai	20000 pénz
Lichtig	15500-16500
Ofa Zürich	400000-430000
Rézbányai	70000
Szalvónia	115000
Viktória butor	20000-21000
Atlantica	72000-80000
Bp. Közuti	45000-48000
Bp. Városi	40000
Bur	35000
Délivasut	150000-162000 áru
Levante	580000-600000
M. F. T. R.	240000
Nova	215000
O. M. All. v.	580000-600000
Fabank	8800-9500
Foresta	40000
Just-izzó	16000-17000
M.-A.-Bank	15000
Ingéfa	30000-35000
Kopetzky	2600-3400
Holland izzó	6000-6400
Kéve	4300-4500
Ujságüzem	20000

A devizaközpont árfolyamai

Valuták		
	Vétel	Eladás
Napoleon	70700.—	—
Angol font	90980.—	92980.—
Dollár	19900.—	20400.—
Hollandi forint	7812.—	8012.—
Sváci frank	3535.—	3675.—
Francia frank	1170.—	1204.—
Belga frank	954.—	988.—
Lira	864.—	898.—
Szokol	587.—	607.—
Dimár	202.—	209.—
Leva	167.—	194.—
Lei	101.50	108.50
Oszttrák korona	0.2785	0.2955
Lengyel márka	0.1000	0.1140
Márka	0.0350	0.0490

Devizák
London 90780. J 92780.—
Nem York 19800.— 20300.—
Amsterdam 7812.— 8012.—
Zürich 3535.— 3635.—
Páris 1165.— 1199.—
Brüsszel 954.— 988.—
Itália 864.— 898.—
Prága 587.— 607.—
Belgrád 202.— 209.—
Szófia 187.— 194.—
Bukarest 101.— 108.—
Bécs 0.2785 0.2955
Varsó 0.1000 0.1140
Berlin 0.0300 0.0440

Nemesfémjelentés: Ezüst 1 koronás 2250, 2 koronás 4500, forint 7000, 5 koronás 11500, arany tíz koronás 63-64000, 20 koronás 126-128000, ducat arany 75-76000, platina 70-71000, szinarany 21-21500, ezüst 560-580 gramonként. Az irányzat szilárd, a forgalom csekély.

Zürichi zárlat
Berlin 5, Hollandia 220 íél, New York 560 és háromnegyed, London 2564, Páris 3270, Milánó 2430, Prága 1657, BUDAPEST 2 háromnegyed, Belgrád 580, Bukarest 282 és íél, Varsó 28, Bécs 78 hémyolcad, Szófia 515.
82500 korona a buza ára
A mai terménytözsden az irányzat továbbra is igen szilárd volt. Az árak további 4000-5000 koronával, egyes estekben 6000 koronával emelkedtek. A forgalom zárlat felé rendkívül élénk, a kínálat tartózkodó.
Hivatalos árak: 76 kilós tisztavidéki óbuza 78-79000, 76 kilós egyéb származású óbuza 77-78000, 78 kilós tisztavidéki új buza 79-825000, 78

kilős egyéb származású új buza 78—81000, rozs 54000—55000, takarmányárpa 44—46000, zab 75000—77500, tengeri 56500—57500, repace 130—140000, Korpa 35—36000.

50000 korona a váltásbuza ára. A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonválsága fejében fizetendő buza árat augusztus hónapra ötvenezer koronában állapította meg.

Felemelték a lisztárakat

A liszt- és őrlémenypiacon a malomkoncentráció uiból felemelte a lisztárakat és a következő eladási árakat állapította meg:

Nullás 1385, főző 1335, elsőrendű kenyérliszt 985, másodrendű 835, harmadrendű 715, takarmányliszt 500, korpa 450, zsákkal együtt kilogramként ab malom.

MEGHÍVÓ.

A **Vulkán Téglaár Részvénytársaság** 1923 augusztus 10-én délután 4 órakor az Alföldi Takarékpénztár Debreczenben, Piac-utca 16. szám alatti üzlethelyiségében

rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. részvényesek azon figyelemztetéssel hivatnak meg, hogy akik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, tartoznak részvényeiket legkésőbb 1923 augusztus 7-ig bezárólag a társaság nénytáránál, vagy az Alföldi Takarékpénztárnál Debreczenben letétbe helyezni.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság javaslata a társaság alaptőkéjének 5 millió koronára leendő felemelése iránt.
2. Az igazgatóság javaslata az alapszabály 3., 4., 16., 23., 24. és 28. §-ainak módosítása iránt.
3. Igazgatósági tagok választása.
4. Felügyelő-bizottsági tagok választása.

Tisztelettel
az Igazgatóság.

SZÍNHÁZ

Mozgósínházak

Vigszínház

Vigszínházmozgó. Az ezerarcu ember. Előadások kezdete 6 és 9 órakor.

Uránia

Uránia. Cirkuszapacsok mindhárom része egyszerre. Pénteken: kacagó-est, új burleszkek. Okvetlen nézze meg.

Apolló

Priscilla Dean legjobb szerepe Miss Labó titka, dráma 5 felvonásban és az Orkán szerelmi történet 8 felvonásban ma és holnap az Apollóban.

SPORT

A hősök serlege

A debreceni futballsport legklasszikusabb vándordíja, a Hősök serlege, amelyet a két legrégibb debreceni egyesület, a DTE és a DKASE alapítottak a világháborúban elesett futballistáik, Vámos Gyula, Szikszay Gyula és Oláh Dezső emlékére. — A gyönyörű ezüst serlegért harmadszor küzd az idén a két rivális csapat. A DKASE már két ízben nyerte meg a vándordíj védelmét és ha az idén is megnyeri harmadszorra, úgy a serleg végleg a birtokába kerül. Értelhető tehát, hogy a két egyesület a legnagyobb ambícióval készül a vasárnapi találkozóra. A KASE-t fűti a vágy, hogy győzelmével végleg elnyerhesse a serlegét, viszont a DTE is mindent elkövet, hogy a DKASE-t megakadályozza győzelmi sorozatában és az Ezüst labda után a Hősök serlegének védelmét is megszerezhesse.

se. A két csapat találkozása tehát ezúttal különösen érdekesnek ígérkezik és minden bizonnyal rekord közönség fogja végignézni a két rivális találkozását vasárnap az ütegtérfi sporttelepen. A mérkőzést valószínűleg Denhoifer Gábor, a fővárosi bírő kar egyik igen jóképességű tagja fogja vezetni.

A Zuglói AC Debreczenben. A budapesti I. osztály egyik igen jóképességű csapata, a Zuglói AC fog augusztus 19-20-án Debreczenben vendégszerepelt. Haidu Jenő, a DKASE agilis főtitkára hosszas tárgyalások után lekötötte Zugló csapatát a két napos debreczeni vendégszereplésre. Zugló most fuzionált a VII. ker. SC-vel és annak játékosai-val amnyira megerősödött, hogy az idén a bajnokság vezető csapatai közé fogja felküzdeni magát. A Zugló csapatának ellenfele egyik nap a DTE, másik nap pedig a DKASE lesz.

MŰKŐ SÍRKÖVEK,

műkő, terrazzo és hetenburokoló munkák, aszbeszt-pala és kátránypapírfedések szakszerű készítését vállalja

LURÁCS VILMOS ÉS TESTVÉRE.
Hatvan-utca 7. Telefon 308.

Portlandcement, kőpor, kátránypapír, kutygyűrűk, betonvályuk, cementlapok és mindennemű építkezési anyagok legolcsóbban kaphatók.

Új és használt

TEHERAUTÓK

és pótkocsik raktáron.

Róna és Társa Automobil R.-T.
Budapest, V., Csanády-u. 3.

Elsőrendű darabos

MESZET,

oltott meszet, szovált és horgolt cserpeket, téglát, portlandcementet, szigetelő lemezt, betonhomokot, doszka- és inanyagot raktárról azonnal szállít

BARTHA építkezési anyagtelep.
Telefon 785. Ispóti-ut 3/b.

Legszébb alkalmi ajándék egy prima

zsebóra

Omega. Doxa. Longines. Inga órák minden butor színben. Dívtos ékszeres, jegygyűrűk legolcsóbban kaphatók

BLATTNER BELA
Órás és ékszerész, Kossuth-u. 4.
Arany, ezüst beváltás!

VASÁRUK, épület- és butorvasalások, rézlemezek kaphatók
BAKOS vaskereskedésében.
Csapó-u. 88. Telefon 620.

ÓCSKA

TANKÖNYVEKET

LEGJOBB ÁRBAN VÁSÁROL

ACZÉL

ANTIQUARIUM.

Valorizációs tabellák

a korona zürichi jegyzései 1914-től kezdve, a Kuria ezekre vonatkozó elvi jelentőségű határozataival.

Összeállította: **DR. LUCZY GYÖRGY.**

ÁRA 240 KORONA ÉS FORGALMI ADÓ.

Kapható

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR Rt.

könyvkereskedésében, Piac-utca 34.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések éjszakai nap 10 szög 150 korona, minden további nap 15 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szög 200 korona, minden további nap 20 korona. — Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítanak

VÉTELE

Ócska vasat

rezet legmagasabb árért veszek. Elhasznált vasat kovacsoknak dupla vasért becsérellek. Nagyobb tétel háztól elszállítok.

STEINER,
Eötvös-utca 110.
TELEFON: 6-86.

Aranyat,

ezüstöt, drágaköveket, hamis fogakat legmagasabb árbán vesz

Braun Mór
ékszerész, Piac-u. 31.
Mihalovits gyógyszerészára mellett.

ELADÁS

Betoncserép

kiváló tartós, gazdaságos, valamint cementlapok, kutygyűrűk, folyamkavics és homok legolcsóbban beszerezhető Krausz Albert cementárúgyárában Debreczen, Kishegyesi-ut 2. Kisállomás mellett. Telefon 307.

Mész darabos

és oltott, portlandcement, minden építkezési anyag legolcsóbban beszerezhető Singer Lajos Hatvan-utca 71. Telefon 746.

Eladó ház Dugovics Titusz-u. 9. szám. Értekezni Batthyányi-utca 17., ügyvédi iroda.

Puld, üveges, olcsón eladó. Értekezni lehet 12-3 ig. Simonyi ut 6. sz.

Hegedü
régí kijátszott, előnyös áron eladó. Cím a kiadó hivatalban.

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, brilliánsot, zálogcédulát és hamis fogakat vesz legmagasabb napi áron Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, 1. emelet.

2 LAKÁST

3. esetleg 2 szobás is lehet, azonnalra, esetleg aug. 15-re

KERESÉK.
Ügynököt díjazok! —
FAHIDI ANTAL
TELEFON: 418.

Zongorák, hegedűk, vonóhangszerek javítását vállaljaom. Liska, Bethlen-utca 27.

GÉPIRÓNÓT

aki lehetőleg gyorsírást is tud

AZONNALI BELÉPÉSRE KERES
DR. FREUND-SALGÓ iroda.

Jogballgató gimnázistákat javító vizsgára előkészít. Cím a kiadó hivatalban.

PIAC-UTCÁN

különbejáratu FÖLDSZINTI SZOBÁT magas bérért **KERESÉK.**

Cím a kiadó hivatalban.

Nevelőné kerestetik vidékre polgárista leányka mellé. Értekezni lehet Erzsébet-u. 4. szám alatt.

Lapkihordó

asszony

felvétetik lapunk kiadó hivatalában Piac-utca 49.

VEGYES

Aranyat,

szüstöt, brilliánsot a legmagasabb árbán vásárol Kátal ékszerkereskedő, Piac-utca 19. II. em. Telefonhívásra házhoz megy. Telefonszám 624.

Vásárolok

mindennemű üveget, szervízt, porcelán- és disztárgyakat. Cím a kiadó hivatalban.

Gazdák figyelmébe!

Építsem üreges betonblokkokkal, 50 % kal olcsóbb a tégláépítkezésnél. Gazdasági építkezéseknél kiválóan alkalmas. Betonblokk, cserép, kutygyűrű és sírkövek a Debreczen-Műkőgyárnál kaphatók.

Értesítés.

Értesitem a tisztelt közönséget, hogy műhelyemet és lakásomat Miklós-utca 29. sz. alól Arany János-utca 27. sz. alá helyeztem.

Tisztelettel
Gyenes Antal
vizvezetékészkező.
Telefon 937.

Ugyanott tanulók felvétetnek.

Gyermek-, férfi- és női fürdő trikók,

gyermekharisnyák prima minőségben, minden színben és olcsóbb gyermekharisnyák is kaphatók

Dr. HEGEDÜSNÉ
GYERMEKDIVATHÁZBAN,
SIMONFFY-U. 2.

Sapkakészítés Plac-u. 6.

Kossuth-szoborral szemben. Mindennemű civil sapka legszebben, legolcsóbban készül és készen is kapható a Sapkaüzemben Schön-nél és Külsővásár-tér 19/A.

Menekült órás

szakszerűen, meglepő olcsón vállal javításokat Rákóczi-utca 36. sz.